

על "הו!" 10

בפתח גיליון 10 בחרנו להציב הפעם את מדור הפרווה, שכותרתו: "מעשה תיקון". לצורך המדור פנינו לשורה של סופרים – רובם מפרסמים בקביעות מעל גיליונות "הו!" ומקצתם משתתפים בו לראשונה – וביקשנו מהם לכתוב מחדש יצירות ספרות אהובות, להציע להן גרסה אישית או לשכתב את סופן, ולחלופין – "להתערב" בסיפור חייהם של סופרים ומשוררים הקרובים ללבם.

היכול שהתקבל הוא מגוון ומרשים: מתן חרמוני בחר להביא את "טוביה החולב" של שלום עליכם לישראל של שנת 2014 ולעמת אותו עם אחת מצאצאותיו, המלמדת אותו שיעור או שניים בהלכות מגדר; דרור משעני מציע תיקון לסיפורה של אגתה כריסטי "הרצח המסתורי בסטיילס" ומוכיח כי הבלש הרקול פוארו טעה טעות חמורה – ולגמרי לא מקרית – כאשר האשים את אוולין הווארד בִּרצח מעסיקתה; נורית גרץ מספרת מחדש את סיפור אהבתם של המשוררת רחל בלובשטיין ושל המהפכן הצעיר מיכאל ברנשטיין. השניים נפגשו בטולוז, בעת שרחל למדה שם אגרונומיה, ולאחר מכן ניהלו חליפת מכתבים ערה בין פלשתינה לברית המועצות. ברומן־בכתובים שמתוכו לקוח הקטע המתפרסם כאן מדמיינת גרץ כיצד היתה מתפתחת אהבתם אילו הוסיפה להתקיים גם לאחר היעלמותו של מיכאל; שמעון אדף מציע וריאציה מקורית, אישית במפגיע, ל"דירה להשכיר" של לאה גולדברג; יצירה אחרת של גולדברג – הממואר שלה על המשורר אברהם בן יצחק – היא שעומדת בבסיס סיפורה של תמר מריץ, "עוד פגישה אחת עם משורר", שבו היא מדמיינת כיצד היתה כותבת גולדברג מחדש את הממואר שלה אילו שבו שני המשוררים ונפגשו שנים אחר כך, ומשווה לו נימה מעודכנת ומפוכחת בהרבה; משורר אחר – חתן פרס נובל לשנת 1971, פאבלו נרודה הצ'יליאני – הוא שעומד במרכז סיפורו של אלמוג בהר, וליתר דיוק שתיים מאהבותיו של המשורר הקומוניסט חובב הנשים; משה סקאל מציע גרסה עדכנית לסיפור אהבתם המפורסם של המשוררים הצרפתיים פול וְרֵלֶן וּארְתוֹר וְרֵמְבוּ, מפרשיות האהבים הגדולות בתולדות הספרות (וגם בתולדות האהבה החד־מינית), שזוכה בסיפורו של סקאל להתפתחות עכשווית מפתיעה. דרור בורשטיין חוזר לפרשת איזבל ויהוא מספר מלכים ב ומהרהר בסיפורו "אֶנְטִימוֹן" (יסוד כימי שמשמעותו המילולית: "מתנגד לבדידות" והוא גלגולה של המלה המקראית "פוך") על מפלתה של המלכה הנודעת לשמצה; עמנואל פינטו מציע וריאציה פרטית

לפרשייה מקראית אחרת – סיפורו של בנימין בן יעקב מספר בראשית; אלון חילו כתב סיום אלטרנטיבי, שיש בו משום רענון מגדרי ועלילתי, לרומן "ינטל" של יצחק שבביס זינגר; דורית שילה מספרת מחדש את סיפור התאבדותם של הסופר הווינאי שטפן צווייג ושל רעייתו הצעירה לוֹטָה בעיר פטרופוליס שבברזיל. בסיפורה לוטה בוחרת שלא להתאבד עם בעלה, ומתבוננת באירועים הטרגיים שקרו במבט מפוכח ונטול רחמים עצמיים. שלומציון קינן חוזרת ל"מוות בוונציה" של תומאס מאן ומציבה הפעם במרכז הסיפור לא את הפרופסור המזדקן גוסטב פון אשנבך, אלא את הנער טאדז'ו, מושא אהבתו, המתגלה כבעל אישיות ייחודית ומרתקת; שרון אס בחרה לכתוב טקסט אישי ומורכב המקבל השראה מ"מות העש" של וירג'יניה וולף. בין שני הסיפורים, מציינת אס, אין כל קשר מידי, ובכל זאת השם וכן הקשר שבין המוות ליצור דל הכנפיים סללו, כלשונה, את הנתיב החשמלי, המשונה של הכתיבה; אקט דומה עשתה גם יערה שחורי, אלא שהשראת סיפורה אינה נעוצה בספרות המודרניסטית, אלא דווקא באגדת הילדים הנודעת מכולם: "כיפה אדומה".

על יצירות פרוזה אלה נוספו הפעם שתי יצירות נוספות שאינן חלק מן המדור: הסופר והעורך יובל שמעוני מפרסם פרק מרומן חדש בכתובים – רומן ראשון פרי עטו מאז "חדר" שראה אור לפני חמש־עשרה שנה – שעלילתו מתרחשת בעיר לָה, בירת חבל לדאק שבצפון הודו, וגיבורו הוא דוקטור מקנזי, רופא המתגלגל לבית החולים באותה עיר הודית־טיבטית נחשלת ומסעירה. תמר ברגר, מחברת "דיוניסוס בסנטר", שלחה יומן ממסעה לגאנה וסנגל בקיץ 2013, ובו היא מתארת בכישרון התבוננות נדיר את הדברים שראתה בארצות מרתקות אלה, שכמעט לא זכו להתייחסות בכתיבה העברית.

מדור מיוחד הקדשנו הפעם לשירת מלחמת העולם הראשונה, לציון מאה שנה לפרוץ הקרבות הראשונים. מבחר זה, שכותרתו: "דמי שיינתז לעד על התבל", כולל שירים שנכתבו במהלך המלחמה או זמן קצר אחריה על ידי משוררים שונים שכתבו בחמש שפות שונות (גרמנית, צרפתית, איטלקית, אנגלית ורוסית). משוררים אלה מייצגים את הזרמים הספרותיים החשובים שהתהוו באותה עת בארצותיהם; אך מעניין מכך הוא מבחן היחס למלחמה שהצבנו לפניהם. מיוצגים כאן הרומנטיזציה האופיינית לימי המלחמה הראשונים, ההתלהבות ממלאכת המלחמה, הראויה ל"גברים אמיתיים", הייאוש מהקטל הבלתי נגמר, ההתפכחות מאשליות, המבט הסאטירי, ההתנגדות העזה לאלימות, החמלה, והכמיהה לחיים ולאהבה

מבעד למסך המוות הסמיך. אפשר לראות בכך את כל שלבי ההתבגרות של אמני התקופה – ואם היום, כבואנו להגדיר את יחסנו לאלימות ולא־צדק, אנו מתבגרים מהר יותר, על פי הסולם הזה, הרי שיש בכך חלק חשוב לאותם משוררים, שכמעט כולם היו באותה עת צעירים למדי. קצתם אף נותרו כאלה. רבים מהשירים הכלולים במבחר רואים אור לראשונה בעברית, ומרכיבם תורגמו במיוחד לגיליון זה.

עוד בתחום התרגום כלול בגיליון מבחר מכתמים של ההוגה הרומני־צרפתי אמיל סיאוראן, מגרולי ההוגים הפסימיסטים של המאה העשרים, בתרגום ראובן מירן ודורי מנור. סיאוראן, הנחשב בצרפת לאחד הכותבים המבריקים והמעמיקים של תקופתו, מתבלט בסגנונו המושחז עד אימה ובנבירתו האובססיבית כנבכי הקיום האנושי המגוחך והשברירי, דבר שהופך את הגיגיו ליצירת מופת פילוסופית־פואטית ואת מחברם לליריקן ציני, המתבונן בחיים כפי שהם באמת מבלי להשפיל את עיניו; "הבלדה על אשת החייל", משירי המחאה האנטי־מלחמתיים העזים ביותר של ברטולט ברכט, בתרגומה צמוד־הלחן של עדי שחטר (לפי לחנו של קורט וייל); "על הנזק שבטבק" – מונולוג פרודי יפהפה ומכמיר לב מאת אנטון צ'כוב (מרוסית: רועי חן); "אל יורשי הלא־נולד", אחד־עשר שירים מאוחרים של אברהם סוצקבר (סוצקווער), גדול שירת היידיש ומחשובי המשוררים היהודים במאה העשרים, בתרגום חדש של בני מר. תרגום זה למבחר שירים שנכתבו בין 1974 ל־1995 – רובם מופיעים כאן לראשונה בעברית – לקוח מספר חדש העתיד לראות אור בקרוב, ובו בונה בני מר מעין אוטוביוגרפיה של המשורר, על סמך השירים שכתב במרוצת חייו הארוכים ורבי העלילות. כמו כן כלולה בגיליון השוואת תרגומים לאחד הטקסטים הנודעים ביותר בעולם העתיק: פגישת תטיס וזאוס, מתוך המזמור הראשון של האיליאדה להומרוס. נוסף לתרגומו הקלסי של שאול טשרניחובסקי כלולים בהשוואה זו תרגום שירי חדש, תרגום פרוזה מילולי חדש, וכן תרגום עברי ראשון של הקטע המקביל מן האיליאדה הלטינית המיוחסת לַבַּאיֶפּיוס איטליקוס, מהמחצית השנייה של המאה הראשונה לספירה. שלושת התרגומים הללו, וכן עריכת המבחר, הם פרי עמלו של אברהם ארוואטי.

בלב הגיליון, כתמיד, השירה המקורית. קובי מידן, המוכר כמראיין וכמתרגם, מפרסם בגיליון זה לראשונה שירים פרי עטו, וכמוהו גם איש שירותי הביטחון הוותיק אלוף הראבן (יליד 1926), ששלה ממעמקי מגירותיו שירים שכתב לפני שנים.

יאיר דברת (יליד 1990), שפרסם לראשונה מיצירותיו בגיליונו הקודם של כתב העת, שלח הפעם מחזור שירים פוליטיים בוטה ומבריק, המציג כמה מאושיות הצינונות לדורותיה (ברנר, טרומפלדור, אברהם יאיר שטרן, נתן אלטרמן, יצחק רבין, ולהבריל ברוך גולדשטיין) כמושאי תשוקה הומוארוטית מתפרצת. שיריו בנויים כולם במתכונת של שירים ידועים – מ"הו רב חובל" של וולט ויטמן בגרסתה של נעמי שמר ועד "כשתבוא לשכב איתי" של יונה וולך, מ"סופרמרקט בקליפורניה" של אלן גינזברג ועד "אתה בחרתנו" של אלטרמן – ואם הם יגרמו לכמה קוראים להתכווץ באי-נוחות או בזעזוע, הרי שהם השיגו לפחות חלק ממטרתם.

בגיליון הקודם של "הו!" פרסם מיצירותיו לראשונה גם דודו (ניאו) בוחבוט (יליד 1994). הפעם שלח בוחבוט מחזור שירים אוטוביוגרפיים, המגוללים בגוף ראשון וללא כל הסתר פנים סיפור חיים מטלטל ואירועים מסמרי שיער מילדותו ומנעוריו.

יותם ראובני, המשורר הישראלי הראשון שיצא מהארון ופרסם שירה הומוארוטית גלויה כבר בשנות השבעים, חדל מפרסום שירה במשך שנים רבות. ל"הו!" הוא שלח פואמה ארוכה הנפתחת במילים: "אֲמַרְתִּי שְׁאֲנִי עֲזַבְתִּי אֶת הַשִּׁירָה / וְאֵז הַיָּחִיטָה לְהַרְאוֹת / לִי מָה זֶה לְעֹזֵב אוֹתָהּ". בהמשך הפואמה מתייחס ראובני בלשון חריפה במיוחד לתופעת "ערס פואטיקה" וכותב בין השאר: "אֲבָל אַתָּם כָּל הָעֵרֵס פּוֹאֲטִיקָה / חִכְרִי לְהַקֵּת סְטֵרִיפִּיזְיִים / אַחֲרֵי קוֹרֵס בְּבְרוּזִיל / מְאוֹנְנִים קָצֵת לְפָנֵי הַכְּנִיסָה לְבִימָה / וְאֵז אַתָּם תִּמְצִית הַיִּפְעָה / מְאוֹנְנִים בְּטַח שְׁזָה יַעֲמֵד / בְּתַחֲרוֹת הַזֵּין הַכִּי גָדוֹל / שֶׁהוּא לֹא מְזַרְחִי / שֶׁהוּא מְבְרוּזִיל / הוּ קוֹפֵקְבָנָה!"

שלומי חתוכה, איש "ערס פואטיקה" המפרסם בגיליון זה לראשונה, שלח שלושה שירים עדינים ונוקבים, הניחנים ביופי תיאורי רב ובתודעה פוליטית עמוקה. פוליטי לא פחות הוא צמד הסונטות של דותן ברום, המתאר בוירטואוזיות ובכנות מפגש מיני מזדמן בין בחור ישראלי-יהודי לבין פליט אפריקני.

משוררים נוספים המפרסמים לראשונה ב"הו!", הם יחזקאל רחמים, עינה ארדל, נמרוד ברקו, אילן וייס, בכל סרלואי, עמרי שרת, נדיה אייזנר, אסף בנרף ועמרי לבנת. לשלושת האחרונים זהו גם פרסום ראשון בכלל.

אנה הרמן, המלווה את "הו!" מגיליונו הראשון, מפרסמת הפעם סדרת שירים טרגיקומיים, מלאי הומור אך גם קורעי לב, על חוויותיה כאם בראשית דרכה. ננו שבתאי מפרסמת שיר שהוא מחווה כפולה – הן לשירה של אנה הרמן "מְהֵמָּה" (שיר שמאז פרסומו הראשון ב"הו!" זכה

לכמה גרסאות מולחנות והיה לאחד השירים הפופולריים של השנים האחרונות), הן לשירה של דליה רביקוביץ "בובה ממוכנת". עוד מפרסמים משיריהם בגיליון זה כותבים המוכרים כבר היטב לקוראי "הו!", ובהם סיון בסקין (חברת מערכת כתב העת), אילי אבידן, יעקב ביטון, שמעון בוזגלו, עומר ולדמן, שחר-מריו מרדכי, רועי שניידר, מרחב ישורון, לי ממזן, עמוס מדר, יולי ורשבסקי, רוברט וייטהיל-בשן, אילה בן-לולו, מעין אבן ויצהר ורדי.

*

אנחנו מודים מקרב לב לכל השותפים במלאכת עריכת כתב העת, מלאכה שבימים כתקנם היא מענגת, אך המשבר העמוק העובר על שוק הספרים הישראלי הופך אותה למאומצת במיוחד. תודתנו נתונה לשׂרׂי גוטמן, מו"לית אחוזת בית, וכן לסמי דואניאס ולרונית מני-אלעזרי, אנשי ההוצאה, ולציפי לוי, אשת יחסי הציבור; לדורית שילה, יו"ר עמותת "הו!"; לחברי עמותת "הו!" העושים כמיטב יכולתם כדי לאפשר לכתב העת להוסיף ולהתקיים גם בהיעדר תקציב; ליאיר דברת, העורך את עמוד הפייסבוק של "הו!"; לעומר אבן-פז האחראי להפקת אירועי גיליון 10; לרפי מוזס האחראי להגהת הניקוד ולהתקנת השירים; לאירית ארב האחראית להגהת הפרוזה; לדוד כהן, המעצב הגרפי המסור שלנו; וכן לרוזלין דרי, נספחת הספרות במכון הצרפתי, ולפרופ' אברהם נוברשטרן, מנהל בית שלום עליכם, שבלי סיועם הנדיב גיליון זה לא היה רואה אור.

כתבי יד אפשר לשלוח במייל לכתובת ho.poetry@gmail.com. לשולחים: אנא, התאזרו בסבלנות – אנחנו מבטיחים קריאה מעמיקה וקשובה, אך אין באפשרותנו להשיב תמיד בזריזות לפונים הרבים. אתם מוזמנים להצטרף לעמוד הפייסבוק שלנו (הו! כתב עת לספרות). בעמוד אנחנו מעלים יצירות שראו אור בגיליונות קודמים, מציינים ימי הולדת וימי שנה למשוררות ומשוררים אהובים, ומפרסמים עדכונים, ראיונות, תצלומים וקטעי ארכיון הקשורים לכתב העת.

ד"מ